

**AÜG – Arbeitskräfteüberlassungsgesetz
(Ödünç İş İlişkisi Kanunu)**
Alpay HEKİMLER*

Birgit Schratlbauer (Ed.)
AÜG
Arbeitskräfteüberlassungsgesetz
Erste Auflage, Wien 2020
596 Sayfa ISBN 978-3-7046-8370-0
Verlag Österreich GmbH Wien

* Prof. Dr., Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi

Paris-Londra Salzburg Üniversitesi Öğretim Üyesi Dr. Birgit Schratlbauer'ın editörlüğünde, hazırlanan Ödünç İş İlişkisi Kanunu “AÜG–Arbeitskräfteüberlassungsgesetz” başlıklı eserin birinci baskısı, hukuk alanında bilinirliği Avusturya'nın dışına taşmış olan, en önemli yayınevleri arasında kabul edilen “Verlag Österreich” yayınevi tarafından yayımlanmıştır.

İş hukuku alanında, dünya çapındaki literatür takip edildiğinde, son yıllarda üzerinde en fazla eser verilen alanlardan birisini, ülkemiz mevzuatına geçici iş ilişkisi olarak yansıma bulmuş olan, iş hukukunun en özellikli çalışma biçimlerinden birini oluşturan ödünç çalışma ilişkisi oluşturmaktadır. Bu gelişmenin altında bulunduğu üzere yatan en önemli nedenlerin başında, son yıllarda başta Avrupa Birliği üyesi ülkelerde olmak üzere, atipik olarak tanımladığımız istihdam biçiminin giderek daha fazla yaygınlık kazanmış olmasıdır. Günümüzde, işverenlerin işgücü gereksiniminin esnekleştirilmesi yolunda ödünç çalışma ilişkisi, Avusturya'da da birçok sektörde vazgeçilmez bir araca dönüşmüş durumdadır. Bu trendin doğal bir sonucu olarak da, uygulamaya ilişkin problemler giderek çeşitlenmekte, daha önceden bilinmeyen yeni sorunlar ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışma biçiminin özellikli yapısından kaynaklı olarak, - ülkemizde de olduğu üzere - iş hukuku bağlamında en fazla tartışmaların yürütüldüğü alanların başında bu istihdam formu gelmektedir. Modellen yapısı gereği, farklı çalışma koşulları yaratmış olması ve esasen işçilerin de iş güvencesinden yoksun kalmaları, gerek kısa, gerekse orta ve uzun vadede yeni sorunlar yaratmıştır ve yaratmaya da devam etmektedir. Ödünç çalışan işçiler, diğer çalışanlara oranla daha yüksek bir işsizlik riski ile karşı karşıya kalabilmekte ve de mesleki özgeçmişlerinde her zaman kesintisiz bir çalışma ortaya koyamadıklarından dolayı, sosyal güvenlik boyutunda da hak kayıplarına uğrayabilmektedirler. Gerekli tedbirler uygun bir yasal çerçeveye alınmadığı taktirde, işçilerin istismarına hatta haklarının gasp edilmesine kadar giden bir süreç, bu model kapsamında yaşanabilmesi, haklı en büyük endişelerin kaynağını oluşturmaktadır. Bu nedenle de yasa koyucunun, başta iş ve sosyal güvenlik hukuku alanında olmak üzere, - şüphesiz diğer alanlarda da - gerekli tedbirleri alması ve bunları değişen koşullar kapsamında sürekli güncellenmesi kaçınılmaz hale gelmiştir. Bu boyuta ise, karşılaştırmalı hukuk kapsamında, farklı ülke örneklerinin incelenmesinin ve gelişmelerin takip edilmesinin önemi de daha da artmış durumdadır.

Schratlbauer'ın editörlüğünde, kendisi de dahil olmak üzere toplam üç yazar tarafından kaleme alınmış olan bu eserde, Avusturya'da 1988 yılında kabul edilip en son 2019 yılında bazı maddeleri değişikliğe uğramış olan Ödünç İş İlişkisi Kanunu (AÜG - Arbeitnehmerüberlassungsgesetz), kapsamlı bir biçimde, alandaki geniş literatür ve en güncel yüksek yargı kararları dikkate alınarak Şerh çalışma olarak yorumlanmaktadır. Ödünç iş ilişkisi alanında toplamda 596 sayfalık bu çalışma, Avusturya'da yayımlanmış olan en güncel yayın niteliğindedir.

Yazarlar kitabın giriş bölümünde ifade ettikleri üzere: “Yasa koyucu AÜG ile birçok soruna çözüm bulmuş, bazı düzenlemeler ise örnek oluşturabilecek çözümler niteliğindedir. Ancak bunun ile birlikte, ortaya çıkan sorunların çözümü her zaman basit bir biçimde kanunda yer verilmemiş, çözümler kanun maddelerinin detaylarında gizlenmiştir.” Bu cümlelerden de açıkça anlaşıldığı üzere, kanun maddelerinin doğru yorumlanması ve uygun çözümlerin geliştirilmesi her zamana çok basit değildir.

Bu kitapta Ödünç İş İlişkisi Kanunu çok kapsamlı bir biçimde, enine boyuna değerlendirilmiştir. Bu yönüyle çalışma gerek model kapsamında işçi istihdam edilen işverenler, gerekse istihdam edilen işçiler dışında, akademik ve yargı çevreleri içinde çok önemli bir başvuru kaynağı niteliğindedir.

Çalışmada 1.1.2020 tarihine kadar olan gelişmelere yer verilmiş olup, toplamda 26 maddeden oluşan kanunun her bir maddesi, bir yazar tarafından değerlendirilmiştir. Maddelerin bölüşümü konusunda herhangi bir sistematığın izlenmediği görülmektedir. Kapsamlı bir Giriş bölümünden sonra ki bu bölüm Editör tarafından kaleme alınmış, ilkin ödünç çalışma biçiminin özellikleri vurgulanmış, ardından Avusturya’da ödünç iş ilişkisinin ortaya çıkış süreci değerlendirilmiş, Avrupa Birliği normlarına atıfta bulunularak konunun önemi üzerinde durulmuş, çalışanların yönetime katılım hakkı bağlamında, işyeri kurularının konumu değerlendirilmiş ve nihayetinde güncel istatistikî bilgilere yer verilmiştir. İşaret edildiği üzere, kapsamlı ve doyurucu bir Giriş bölümünden sonra ise, maddelerin incelenmesi ve yorumlanmasına geçilmektedir.

Ödünç İş İlişkisi Kanununun maddeleri incelenip yorumlanırken ise, ilkin kanun maddesine yer verilmiş, ardından ilgili madde ile kitabın yayımlandığı tarihe kadar olan literatüre geniş bir biçimde listelenmiş, ardından son yargı kararları da dikkate alınarak ilgili maddenin yorumlanmasına geçilmiştir.

Son yıllarda ülkemizde de karşılaştırmalı iş hukuku alanında yapılan gerek makale, gerekse kitap düzeyindeki çalışmaların sayısı, istenilen seviyeye henüz ulaşmamış olsa da, önemli düzeyde artmıştır. Ödünç iş ilişkisi alanındaki çalışmaların sayısı da özellikle, 4857 sayılı İş Kanunumuzda, mesleki anlamda geçici iş ilişkisine cevaz verilmesi ile birlikte lisansüstü tezler düzeyinde artmış durumdadır.

Sonuç itibarıyla, karşılaştırmalı hukuk alanında, ödünç iş ilişkisi konusunda derinleşmek isteyen, ancak aynı zamanda da Avusturya’da yasa koyucunun ödünç çalışan işçilerin haklarının korunması yönünde ne tür önlemlere yer vermiş olduğunu ve bunların etkinliğini değerlendirmek isteyen araştırmacı ve uygulayıcılar için Schratbauer’in çalışması çok yararlı bir başvuru kaynağı olarak hazır beklemektedir.